

Arkeologisk förundersökning av L1946:7634, fyndplats av slagg

Sunne socken, Östersunds kommun, Jämtlands län

Anna Engman

RAPPORT – JAMTLI 2022:30
ISSN 1654-2045

Utgivning och distribution:

Jamtli

Box 709

831 28 Östersund

Tel. 063 - 15 01 00

© Jamtli 2022

Redigering och layout av framsida: Lena Ljungkvist

Jamtli medger spridning av dokumentationsmaterialet med Creative Commons-licensen CC BY, undantaget Lantmäteriets kartor samt annat upphovsrättsskyddat material.

Länsstyrelsens diarienummer: 431-295-2022

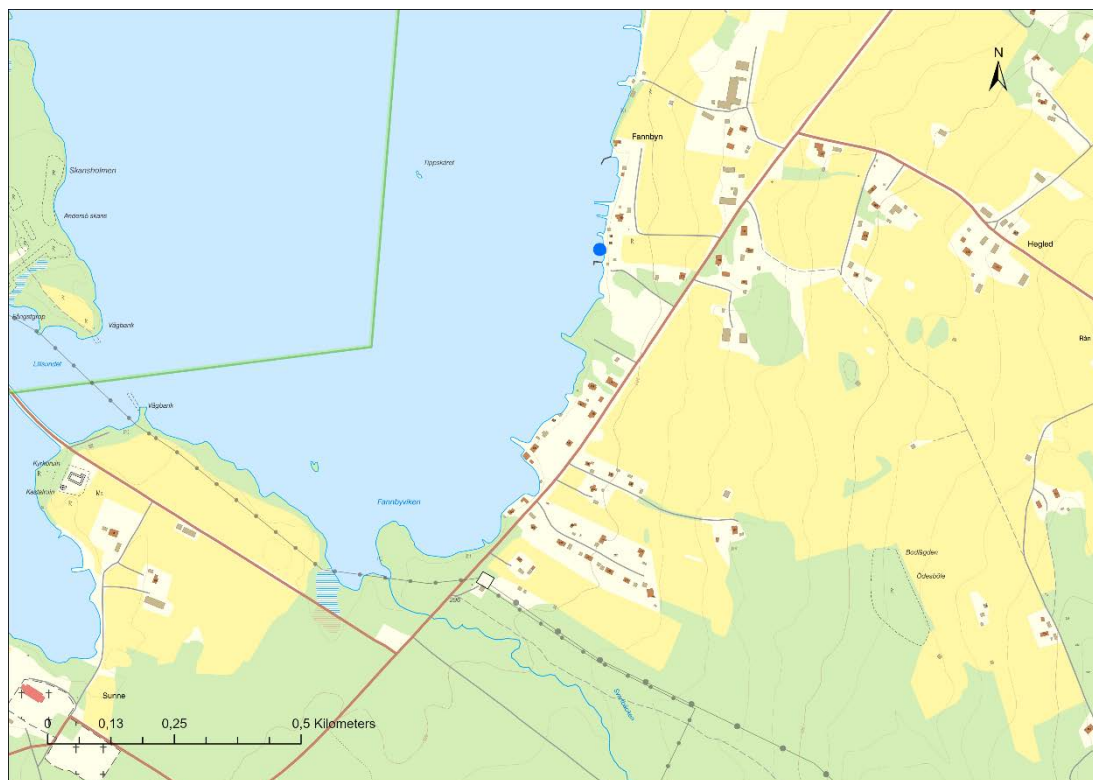
ISSN 1654-2045

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	1
Syfte	1
Metod och genomförande.....	1
Kulturmiljöbeskrivning.....	1
Undersökningens genomförande och resultat.....	2
Resultat och grundläggande tolkningar	3
Administrativa uppgifter	4

Bakgrund

I samband med att Östersunds kommun planerar att dra en vattenledning mellan Valla på Frösön och Fannbyn i Sunne beslutade Länsstyrelsen i Jämtlands län (431-295-2022) att en arkeologisk förundersökning skulle ske då ledningen kommer att beröra lämningen L1946:7634, fyndplats för slagg.

Figur 1. Översiktskarta över Fannbyn med undersökningsplatsen markerad med blå fylld cirkel.

Syfte

Då länsstyrelsen gjorde bedömningen att fyndplatsen kunde vara rester av en troligtvis svårt skadad järnframställningsplats blev undersökningens syfte att undersöka om det finns rester kvar och om så gör, utreda dess karaktär och utbredning.

Metod och genomförande

För att uppnå förundersökningens syfte och ambitionsnivå föreslog förfrågningsunderlaget att arbetet skulle bestå av avbaning och undersökning av ytan för att undersöka de rester som kan finnas kvar av lämningen.

Metoden för genomförandet revideras vid det första fältbesöket.

Kulturmiljöbeskrivning

Fannbyn ligger i Storsjöbygden som är rikt på forn- och kulturlämningar. Det äldsta belägget för byn finns i Jämtland och Härjedalens diplomatarie i ett brev från år 1348. Fannbyn ligger inte långt ifrån Sunne kyrkoruin och det finns järnåldersgravar i närområdet. Lämningen som berörs av detta arbete är en fyndplats av slagg, vilket inte är ovanligt längst Storsjöns stränder. Här finns ett stort antal järnframställningsplatser registrerade sedan tidigare.

Undersökningens genomförande och resultat

Måndagen den 16 maj gjordes ett fältbesök på platsen för att planera inför förundersökningen. Väl på plats konstaterades att det har hänt mycket på platsen genom åren. Hela strandbrinken består av påfört material och det har byggts två bryggor i anslutning till fyndplatsen. Innan fältbesöket gjordes kunde via historiska ortofoton konstateras att det legat en såg på platsen och dess verksamhet har påverkat fyndplatsen. I inventeringsblanketten från den fornminnesinventering som gjordes 1991 står noterat att det är påfört material på platsen och att hela strandpartiet är omgjort i samband med att man byggt bryggorna. Då konstaterades att det var osannolikt att det skulle finnas ett varp kvar på platsen.

Figur 2. Översiktskarta över undersökningsplatsen. De bryggor som finns på platsen syns tydligt. Undersökningsplatsen markerad med rosa geometri.

En bit upp på land finns idag även ett pumphus eller liknande som är kopplat till den vattenledning som redan ligger nedgrävd på platsen.

Idag är det en anlagd gräsmatta på ovanför den omrörda och påfyllda strandbrinken.

Vid fältbesöket låg fortfarande is delvis kvar på strandplanet.

Figur 3. Översiktskarta över undersökningsplatsen. Historiskt ortofoto med sågen väl synlig. Undersökningsplatsen markerad med rosa geometri.

Resultat och grundläggande tolkningar

Vid fältbesöket kunde konstateras att det idag inte finns någon anledning att tro att det finns rester kvar av en järnframställningsplats på platsen på grund av all den aktivitet som bedrivit på platsen.

Det som beskrivs i Kulturmiljöregistret är en fyndplats av enstaka slaggbitar och kan komma från en förstörd järnframställningsplats men även ha kommit dit på annat sätt. Kanske genom att den funnits med i det material som påförts i strandbrinken eller med isen från annan plats. Ingen slagg återfanns vid fältbesöket, delvis på grund av att det fanns små mängder is kvar på strandplanet.

Efter kontakt med Länsstyrelsen togs beslutet att inte fortsätta förundersökningen eller göra ytterligare insatser på platsen.

Administrativa uppgifter

Länstyrelsens diarienummer:	431-295-2022
Jamtli's diarienummer:	5-2022-F5CC
Undersökningstid:	2022-05-16
Personal:	Anna Engman
Läge och koordinater:	N 7000463, E 472312
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Dokumentationsmaterial:	Dokumentationsmaterial förvaras på Jamtli.
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs.

RAPPORTSERIE – JAMTLI, 2022

ISSN 1654-2045

- 2022:1 Flygfotografering vid Juvuln, Tibrandshögen och Odensala – en metodstudie för användning av drönare i kulturmiljövård och arkeologi
Karl-Johan Olofsson
- 2022:2 Ströms kyrka. Utvändig restaurering, 2021
Henrik Ylikoski
- 2022:3 Ströms kyrka. Ombyggnad under läktaren, 2021
Henrik Ylikoski
- 2022:4 Ovikens gamla kyrka. Utvändig restaurering, 2021
Henrik Ylikoski
- 2022:5 Stensättningen vid Rogenstugan. Arkeologisk undersökning av Tännäs 620:1 (L1946:9073)
Anna Engman
- 2022:6 En fångstgrop i Ramundberget
Kristina Jonsson
- 2022:7 Slagg vid Slagsån
Kristina Jonsson
- 2022:8 Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom bytomt/gårdstomt L1947:1117/Hackås 153:2
Annabell Fogelberg
- 2022:9 Frönäset i Åre. Arkeologisk efterbesiktning inom ödesbölet L1946:5134
Kristina Jonsson
- 2022:10 Arkeologisk utredning inför anläggandet av våtmark i Tännäs
Anna Engman
- 2022:11 Arkeologiska undersökningar av fångstgropar. Ett kunskapsunderlag
Kristina Jonsson
- 2022:12 VA-ledning mellan Kåvan och Bruksvallarna. Arkeologisk utredning utan KML-beslut
Anna Engman och Karl-Johan Olofsson
- 2022:13 Älvros–Rengsjön. Arkeologisk utredning steg 2
Kristina Jonsson
- 2022:14 Arkeologisk utredning vid stenåldersboplats L1947:712 i Åkersjön
Annabell Fogelberg
- 2022:15 Kraftledning mellan Näsåker och Edsele. Arkeologisk utredning utan beslut enligt Kulturmiljölagen
Anna Engman
- 2022:16 Överhagdals kyrka. Utvändig restaurering, 2021–2022
Henrik Ylikoski
- 2022:17 Hede kyrka. Utvändig restaurering, 2022
Henrik Ylikoski

- 2022:18 Sentida odlingsrösen i Torvalla. Arkeologisk utredning
Kristina Jonsson
- 2022:19 Fors kyrka. Restaurering av fyra ljuskronor, 2021
Henrik Ylikoski
- 2022:20 Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning för installation av bergvärme vid gravfält L1935:9517 från yngre järnåldern
Annabell Fogelberg
- 2022:21 Spångbyberget. Förstudie inför byggandet av vindkraftspark
Anna Engman
- 2022:22 Kännberget. Förstudie inför byggandet av vindkraftspark
Anna Engman
- 2022:23 Fröå gruva. Kulturhistorisk utredning inför bildande av kulturresevat 2022
Victoria Bly
- 2022:24 Ragunda L1946:4162, färdväg. Arkeologisk utredning
Anna Engman
- 2022:25 Ljungdalens kapell. Restaurering av klockstapel, 2022
Henrik Ylikoski
- 2022:26 Bodums kyrka. Exteriör restaurering 2021–2022
Victoria Bly
- 2022:27 Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i Ed vid gravfält L1935:9517 från yngre järnåldern
Annabell Fogelberg
- 2022:28 Schaktningsövervakning av fångstgrop L1947:9887 på Litsnäset
Annabell Fogelberg
- 2022:29 Arkeologisk utredning av L1947:5201, blästbrukslämning
Anna Engman
- 2022:30 Arkeologisk förundersökning av L1946:7634, fyndplats av slagg
Anna Engman